

Tvisten har rört frågan om Polismyndigheten hade laga grund att avskeda, eller åtminstone sakliga skäl att säga upp, en civilanställd handläggare som dömts för grovt rattfylleri och grov vårdslöshet i trafik och i direkt anslutning till brottsligheten gjort uttalanden till ett vittne och poliser bl.a. om att denne var anställd hos Polismyndigheten.

Arbetsdomstolen har funnit att det i och för sig finns anledning att se allvarligt på den brottslighet den anställde gjort sig skyldig till. Med hänsyn till att brottsligheten begåtts utanför anställningen och med fog kan betraktas som en engångsföreteelse som hade samband med den anställdes dåvarande alkoholberoende av sjukdomskaraktär, att den anställde direkt medverkade till rehabiliteringsåtgärder samt att det inte kan ställas samma höga krav på oförvitlighet på en civilanställd, utan polisiära befogenheter och utan myndighetsutövande arbetsuppgifter, som på poliser, har Arbetsdomstolen funnit att den anställde inte visat sig uppenbart olämplig att ha anställning hos Polismyndigheten. De uttalanden som den anställde gjorde i anslutning till brottsligheten förändrar inte den bedömningen. Det har därför inte funnits laga grund för avskedande. Arbetsdomstolen har vidare gjort bedömningen att det inte ens fanns sakliga skäl för uppsägning. Arbetsdomstolen har därför ogiltigförklarat avskedandet.

ARBETSDOMSTOLEN

DOM
2026-04-15
Stockholm

AD 2026 nr 29
Mål nr A 26-25

KÄRANDE

Fackförbundet ST, Box 5308, 102 47 Stockholm

Ombud: förbundsjuristen Joakim Lindqvist, adress som ovan

SVARANDE

Staten genom Polismyndigheten, Box 12256, 102 26 Stockholm

Ombud: arbetsrättsjuristerna Sofia Linder och Tommy Larsson, adress som ovan

SAKEN

ogiltigförklaring av avskedande m.m.

BAKGRUND

Mellan staten och Fackförbundet ST (förbundet) gäller kollektivavtal. JH är medlem i förbundet.

JH, som inte har någon polisexamen, anställdes 2014 som civil handläggare, ambassadhandläggare, hos Polismyndigheten, på Nationella operativa avdelningen (NOA). JH arbetade i huvudsak med att ta fram resehandlingar till personer som skulle avvisas eller utvisas från Sverige på grund av t.ex. brottslighet. Arbetet innefattade bl.a. kontakter med utlandsmyndigheter i Sverige, deltagande i remissarbete samt författande av yttranden och underlag till EU. JH:s arbetsuppgifter innebar inte någon myndighetsutövning och han hade inte något personalansvar.

Söndagen den 5 maj 2024, omkring kl. 22.00, körde JH personbil efter att ha intagit alkohol i sådan mängd att alkoholkoncentrationen i hans blod under eller efter färden uppgick till minst 2,14 promille. I en korsning körde han mot rött ljus och sedan mot färdriktningen, varpå han krockade med en bil. JH fortsatte sedan långsamt sin körning några hundra meter i rätt färdriktning och upp på en cykelbana, där han slutligen krockade med en refug eller stolpe. Polis tillkallades och JH medtogs för provtagning.

Polismyndigheten avskedade JH den 27 september 2024.

Den 24 mars 2025 dömdes JH för grovt rattfylleri och grov vårdslöshet i trafik till två månaders fängelse. Domen har fått laga kraft.

Parterna tvistar om avskedandet av JH var lagligen grundat eller om det i vart fall fanns sakliga skäl att säga upp honom. Parterna är överens om att JH vid tidpunkten för brottsligheten hade ett alkoholberoende av sjukdomskaraktär samt att han därefter genomgått rehabilitering som framgångsrikt avslutades i november 2025.

YRKANDEN OCH INSTÄLLNING

Förbundet har i första hand yrkat att Arbetsdomstolen ska

- a) förklara avskedandet av JH ogiltigt,
- b) förplikta staten att till JH betala lön med 39 106 kr för perioden 5–31 oktober 2024, 44 900 kr per månad för perioden november 2024–februari 2026 och 16 463 kr för perioden 1–10 mars 2026, samt
- c) förplikta staten att till JH betala allmänt skadestånd med 200 000 kr.

Om Arbetsdomstolen skulle komma fram till att det inte funnits grund för avskedandet men väl sakliga skäl för uppsägning, har förbundet i andra hand yrkat att Arbetsdomstolen ska förplikta staten att till JH betala

- a) ekonomiskt skadestånd avseende uppsägningslön med 39 106 kr för perioden 5–31 oktober 2024, 44 900 kr per månad för perioden november 2024–mars 2025 och 5 987 kr för perioden 1–4 april 2025,
- b) ekonomiskt skadestånd avseende semesterersättning med 41 137 kr, och

c) allmänt skadestånd med 100 000 kr.

Förbundet har yrkat ränta enligt 6 § räntelagen på de allmänna skadestånden från dagen för delgivning av stämning (den 24 februari 2025), på det ekonomiska skadeståndet avseende semesterersättning från den 4 maj 2025 och på övriga belopp från den 25:e i respektive månad, till dess betalning sker.

Staten har bestritt förbundets yrkanden, men vitsordat yrkade belopp avseende lön, uppsägningslön och semesterersättning samt sättet att beräkna ränta.

Parterna har yrkat ersättning för rättegångskostnader.

PARTERNAS RÄTTSLIGA GRUNDER

Staten

JH gjorde den 5 maj 2024 sig skyldig till grovt rattfylleri och grov vårdslöshet i trafik, vilket utgör allvarlig brottslighet.

I anslutning till brottsligheten den 5 maj 2024 gjorde JH uttalanden till såväl poliser som andra personer, på ett sätt som riskerade att skada Polismyndighetens anseende och allmänhetens förtroende för myndigheten, och dessutom innebar en risk för otillbörlig påverkan av polis i tjänsteutövning. JH:s uttalanden uppfattades av den rapporterande polisassistenten som ett försök till sådan påverkan.

Genom brottsligheten och agerandet i samband därmed visade JH sig uppenbart olämplig att inneha anställning hos Polismyndigheten. Polismyndigheten hade därför laga grund för avskedandet. I vart fall fanns det sakliga skäl att säga upp JH:s anställning.

De uttalanden som JH gjorde i anslutning till brottsligheten, som utgjorde försök till, och medförde risk för, otillbörlig påverkan, ligger i linje med vad som anfördes i den skriftliga motiveringen till avskedandet. Uttalandena

utgör dessutom en del av händelseförloppet kring brottsligheten. Denna detalj av händelseförloppet utgör därmed inte en ny omständighet och får därför åberopas i målet.

Förbundet

JH avskedades från sin tillsvidareanställning utan att det ens fanns sakliga skäl att säga upp honom. I vart fall fanns det inte laga grund för avskedandet.

Anklagelserna om otillbörlig påverkan är nya omständigheter som inte angavs i den skriftliga motiveringen till avskedandet. Dessa nya omständigheter är av ett helt annat slag än de som tidigare anförts och har inte heller förhandlats med förbundet. Staten är därför förhindrad att åberopa påståendet om risk för otillbörlig påverkan som grund för avskedandet.

PARTERNAS UTVECKLING AV TALAN

Staten

Händelsen den 5 maj 2024

JH var den aktuella dagen ensam i sitt föräldrahem där han drack cirka 5 dl rom och vin från en bag-in-box. Han kom på att han skulle behöva sin jobbdator påföljande dag. Han bestämde sig därför för att köra bil till sitt hem i centrala Stockholm, där han hade sin jobbdator. I korsningen Stuvstaleden/Huddingevägen körde JH mot rött ljus och sedan söderut mot färdriktningen, där han frontalkrockade med en bil. JH åkte efter en stund vidare i sin bil med utlösta airbags. Han kontrollerade inte hur det hade gått för föraren av fordonet han kolliderat med. Han körde långsamt i rätt färdriktning i innerfil, varefter han, efter några hundra meter, körde upp på cykelbanan på höger sida där han krockade med en stolpe eller refug. JH minns att han var med om en smäll och att någon ryckte upp förardörren till bilen.

Föraren av bilen som JH krockade med fördes till sjukhus med ambulans med smärtor i huvud, nacke och hals. Hon kunde skrivas ut från sjukhuset samma kväll, men hade ont i kroppen cirka tre till fyra veckor och mådde dåligt psykiskt av händelsen. Både JH:s bil och bilen han krockade med fick skrotas. Det var en ren tillfällighet att JH:s körning inte framkallade mer allvarliga skador.

Att JH, som polisanställd åkte vidare från en trafikolycka som han varit inblandad i, utan att ge sig till känna, är i hög grad ägnat att riskera allmänhetens förtroende för Polismyndigheten.

Föraren och en passagerare i en förbipasserande bil uppmärksammade JH:s färd och ringde 112. De ingrep genom att ta JH:s bilnycklar. Av uppgift från förhørsprotokollet med föraren framgår att JH, på fråga om han var okej, svarade ”jo men du ska veta att jag, ja, jag jobbar inom polisen”. Oavsett vad JH minns om syftet med sitt uttalande, var uttalandet ägnat att påverka allmänhetens förtroende för Polismyndigheten.

Efter att en polispatrull anlät till platsen medtogs JH för provtagning. I anslutning till detta berättade JH vid flera tillfällen för patrullen att han arbetade på NOA. Han frågade poliserna om de visste vem han var och uppgav att hans jobb förmodligen var mer betydelsefullt än deras. Den rapporterande polisassistenten upplevde uttalandena som ett försök att påverka patrullen att avbryta anmälningsupptagningen och släppa JH innan genomförd kroppsbesiktning.

När det gäller den av förbundet angivna bakgrunden till JH:s uttalanden till polispatrullen, är det riktigt att brott som begås av anställda hos Polismyndigheten handläggs i särskild ordning. Det är dock inte nödvändigt att en brottsmisstänkt informerar den ingripande polispatrullen om sin anställning hos myndigheten för att utredningen ska kunna handläggas enligt dessa rutiner. JH stannade inte heller vid att upplysa polispatrullen om att han arbetade på Polismyndigheten. Han frågade även om de visste vem

han var och uppgav att hans jobb förmodligen var mer betydelsefullt än deras, vilket måste uppfattas som ett försök till otillbörlig påverkan.

Det första blodprovet som togs på JH kl. 23.05 visade att han hade 2,5 promille alkohol i blodet, efter avdrag. Det andra blodprovet som togs kl. 00.15 visade, efter avdrag, en promillehalt om 2,14. Båda värdena ligger mer än dubbelt så högt som gränsen för grovt rattfylleri.

JH:s rehabilitering

Staten ifrågasätter inte förbundets uppgifter om den rehabilitering JH genomgått.

Det förelåg grund för avskedande av JH

Tingsrätten bedömde i brottmålet att JH varit grovt oaktsam och visat uppenbar likgiltighet för andra människors liv och egendom samt att gärningen inneburit en hög trafikfara. Med beaktande av omständigheterna bedömdes hans agerande ha varit nära ett uppsåtligt brott. Tingsrätten ansåg det därför inte tillräckligt ingripande att förena en skyddstillsyn med samhällstjänst, utan bestämde påföljden till två månaders fängelse.

Det är synnerligen försvårande att JH, i direkt samband med brottsligheten, i kontakt med allmänheten och när brottsutredande åtgärder vidtogs, hänvisade till sin anställning hos Polismyndigheten. Detta agerande medförde en risk för otillbörlig påverkan. Den rapporterade polisassistenten uppfattade dessutom JH:s uttalanden som ett försök att påverka patrullen i dess tjänsteutövning.

De begångna brotten samt JH:s agerande i anslutning därtill är av så allvarlig karaktär att det fanns laga grund för avskedandet. JH:s personliga förhållanden ska därmed inte tillmätas någon betydelse.

Vid tidpunkten för händelsen den 5 maj 2024 hade Polismyndigheten inte någon kännedom om JH:s alkoholvanor. Med hänsyn till att den brottslighet som JH hade gjort sig skyldig till var så förtroendeskadlig att grund för

avskedande förelåg, fanns det inte någon skyldighet för Polismyndigheten att inleda en arbetslivsinriktad rehabilitering. Polismyndigheten hade inte heller skyldighet att genomföra en medicinsk rehabilitering av JH. Enligt Polismyndighetens interna riktlinjer ska myndigheten inte bekosta behandling när en arbetstagare har gjort sig skyldig till ett agerande som bedömts vara grovt förtroendeskadligt.

Förbundet

Händelsen den 5 maj 2024

JH skulle den aktuella dagen titta till sina föräldrars hus i Stuvsta på väg hem från deras lantställe. Han avsåg att sova över där och började dricka stora kvantiteter rom och vin. JH kom sedan på att han behövde åka hem, eftersom han hade sin jobbdator hemma och han påföljande dag skulle jobba från kontoret. Han brast i omdöme och bestämde sig för att köra bil hem.

Efter att ha kört cirka 1,3 kilometer under förhållanden med låg till mycket låg trafikintensitet kom JH, i låg hastighet, in fel i korsningen Stuvstaleden/Huddingevägen. När han hörde en bil tuta, blev han överrampad och desorienterad och svängde åt fel håll i korsningen. Sedan kände han en kraftig smäll, vilket medförde att han blev omtöcknad och chockad.

I chocken och desorienteringen efter kollisionen, i kombination med kraftigt nedsatt syn på grund av att han hade förlorat sina glasögon och att bilens båda airbags hade löst ut, ville JH, för att avvärja fara, flytta bilen så att den inte stod i vägen. Han körde därför sakta vidare norrut längs Huddingevägen ett antal hundra meter, varefter han kolliderade med en stolpe. Han visste i detta skede inte att han hade kolliderat med en bil och att någon kunde ha skadats. JH försökte inte undkomma eller smita från trafikolycksplatsen. Det skulle han aldrig göra med uppsåt och han åtalades inte heller för någon sådan gärning. Det var först när bildörren slets upp som han vaknade upp ur sitt töcken.

JH ifrågasätter inte att han har sagt till den som öppnade bildörren att han arbetar inom polisen. Yttrandet gjordes i en situation där han kände sig uppgiven och chockad efter kollisionen. Han vill minnas att han yttrade något ironiskt i stil med ”att detta skulle hända mig av alla, som också jobbar inom polisen ...”. Uttalandet var inte ägnat att påverka allmänheten på ett otillbörligt sätt.

JH ifrågasätter inte heller att han vid förhöret sagt det som påstås till den rapporterende polisassistenten. JH nämnde även sin gruppchefs namn för att denne skulle kunna kontaktas omedelbart. Det är möjligt att den rapporterende polisassistenten upplevde JH:s uttalanden som ett försök till otillbörlig påverkan. Han hade dock inte något sådant syfte. JH sa som han gjorde eftersom han av integritetsskäl ville få poliserna att vara mer diskreta och eftersom han kom att tänka på att ärendet skulle bli en fråga för avdelningen för särskilda utredningar, en oberoende avdelning inom Polismyndigheten som utreder misstänkta brott av bl.a. polisanställda. Det fanns således en befogad anledning till att JH berättade att han arbetade inom NOA.

Vid förhöret kände sig JH dessutom utsatt och exponerad och han upplevde att han blev okänsligt behandlad. Han var uppgiven och ångerfull och han fick inte tillbaka sina glasögon som han är beroende av. Poliserna hade dessutom dörren öppen, och det strömmade kontinuerligt personer in och ut från rummet. JH upplevde, i det tillstånd han befann sig, att poliserna pratade över hans huvud. Han lyfte fram att han förmodligen hade en mer betydelsefull anställning än de rapporterende poliserna, eftersom han upplevde att han bemöttes ifrågasättande. Det var skälet till att han också upprepade informationen.

Det kan inte vitsordas att promillehalten alkohol i JH:s blod vid provtagningen uppgick till mer än vad åklagaren åtalade honom för, dvs. 2,14 promille. JH hade ätit en stor måltid omkring kl. 20 och han hade druckit alkohol fram till ca kl. 21.30. Den första provtagningen skedde kl. 23.05, ungefär en timme efter gärningen. Det anförda talar för att

alkoholkoncentrationen i blodet nådde sin topp ungefär vid den tidpunkten och att alkoholkoncentrationen därmed var lägre vid gärningstillfället.

JH:s rehabilitering

Den 7 maj 2024 besökte JH företagshälsovården för samtal och för att lämna blodprov. Blodproverna påvisade överkonsumtion av alkohol och ett måttligt alkoholberoende. JH, som bedömdes vara insikts- och ångerfull samt uppvisade motivation, påtalade vid besöket att arbetsrelaterad stress hade bidragit till situationen. Prognosen för rehabilitering ansågs god. JH upprätthöll därefter sin kontakt med företagshälsovården för att påbörja rehabilitering för sitt alkoholmissbruk av sjukdomskaraktär. Den 21 maj 2024 genomförde JH en s.k. AUDIT, som är ett instrument för identifiering av riskfylld och skadlig alkoholkonsumtion. Resultatet av denna tydde på en hög nivå av problem.

Fram till mitten av juni 2024 fördes samtal mellan JH:s gruppchef och HR-avdelningen hos Polismyndigheten om att tillsammans med företagshälsovården upprätta en rehabiliteringsplan. Tanken var att rehabilitering skulle ske i av Polismyndigheten upphandlad öppenvård, och att JH skulle kunna fortsätta att arbeta under rehabiliteringen. Den 2 juli 2024 sa dock Polismyndigheten oväntat nej till att ingå en överenskommelse om rehabilitering, vilket fördröjde JH:s vårdkontakt. JH remitterades i stället till en öppenvårdsmottagning i den offentliga vården.

Den 27 september 2024 beslutade Polismyndighetens personalansvarsnämnd att JH skulle avskedas. JH arbetade med sina ordinarie arbetsuppgifter på heltid fram till dess att han fick del av avskedandet, den 4 oktober 2024. Det har aldrig framförts några anmärkningar mot JH:s arbete.

Ett par veckor efter beslutet om avskedande konstaterade en läkare att JH led av en beroendesjukdom och var i stort behov av vårdinsatser. JH genomförde därefter rehabilitering, vilken avslutades med lyckat resultat i november 2025. JH befinner sig nu i långvarig fullständig remission, ett

tillstånd utan sjukdomssymtom. JH är i dag helt nykter och han har inte haft något återfall.

Det förelåg inte grund för att skilja JH från anställningen

JH har gjort sig skyldig till grov vårdslöshet i trafik och grovt rattfylleri. Vid tidpunkten för brottsligheten hade JH ett alkoholberoende av sjukdomskaraktär. Gärningen, som var en engångsföreteelse, hade direkt koppling till sjukdomen och inträffade på fritiden. Hans handlande var inte grovt förtroendeskadligt. Polismyndighetens personalansvarsnämnd har vid flera tillfällen de senaste åren låtit medarbetare behålla sin anställning efter liknande eller mer graverande händelser där alkoholsjukdom förekommit. JH är ångerfull och har insikt kring sin sjukdom. Han är numera, efter framgångsrik rehabilitering, fri från sjukdomen.

JH har varit anställd 22 år inom staten, varav mer än 10 år hos Polismyndigheten. Hans anställning innefattar inte sådana direkt rättsvårdande arbetsuppgifter som poliser har. Han har skött sitt arbete exemplariskt med utmärkta vitsord. JH:s chef har, även efter den aktuella händelsen, talat i goda ordalag om JH och vill ha honom tillbaka i arbete.

Det förelåg inte laga grund att avskeda JH. Det förelåg inte ens sakliga skäl att säga upp hans anställning. JH är inte uppenbart olämplig att vara anställd hos Polismyndigheten. Polismyndighetens avskedande ska därför ogiltigförklaras och JH tillerkännas lön och allmänt skadestånd alternativt allmänt och ekonomiskt skadestånd med yrkade belopp.

UTREDNINGEN

Målet har avgjorts efter huvudförhandling. Vid denna har på förbundets begäran hållits förhör under sanningsförsäkran med JH. På statens begäran har vittnesförhör hållits med polisassistenten VG. Parterna har även åberopat skriftlig bevisning.

DOMSKÄL

Parterna tvistar om avskedandet av JH var lagligen grundat eller om det fanns sakliga skäl att säga upp JH:s anställning. Parterna tvistar också om vilka omständigheter som får läggas till grund för Arbetsdomstolens prövning.

Vilka omständigheter får läggas till grund för prövningen?

Förbundet har gjort gällande att endast de omständigheter, som uttryckligen finns angivna i den skriftliga motiveringen till avskedandet, får läggas till grund för bedömningen i målet. Förbundet menar att staten därför inte får åberopa påståendena om otillbörlig påverkan, dvs. att JH till vittnen och poliser uttalade att han var anställd hos Polismyndigheten.

Staten har anfört att de uttalanden som JH gjorde i anslutning till brottsligheten, vilka utgjorde försök till, och medförde risk för, otillbörlig påverkan, ligger i linje med vad som anfördes i den skriftliga motiveringen till avskedandet och utgör en del av händelseförloppet vid brottsligheten.

Rättsliga utgångspunkter

Enligt 19 § tredje stycket anställningsskyddslagen är en arbetsgivare skyldig att på en arbetstagers begäran uppge de omständigheter som åberopas som grund för avskedandet. De uppgifter som en arbetsgivare lämnar i enlighet med denna bestämmelse får i princip den verkan att andra omständigheter än de uppgivna inte med framgång kan åberopas vid domstol. En arbetsgivare får dock i viss utsträckning åberopa även andra omständigheter, om de ligger i linje med vad som angetts som grund för avskedandet, se t.ex.

AD 2005 nr 17. Däremot bör en arbetsgivare inte få åberopa en helt annan grund än den som tidigare angetts. Syftet med en arbetsgivares skyldighet, att på begäran ge ett fullständigt besked om grunderna för bl.a. ett avskedande, är att en arbetstagar inte ska behöva sväva i ovisshet rörande grunderna för avskedandet, om arbetstagaren önskar dra avskedandet under rättslig prövning, se t.ex. AD 2001 nr 70 och däri gjorda hänvisningar.

Arbetsdomstolens bedömning

Av den skriftliga motiveringen till beslutet om avskedande, som Polismyndigheten lämnade på JH:s begäran, framgår bl.a. att NOA anmälde frågan om att skilja JH från anställning med anledning av att han den 5 maj 2024 var inblandad i en trafikincident. I handlingen lämnades en översiktlig redogörelse för händelseförloppet.

Enligt Arbetsdomstolens mening kan statens återopande av de uttalanden som JH gjorde i direkt anslutning till brottsligheten den 5 maj 2024 om att han var polisanställd, inte anses vara någon ny grund till stöd för avskedandet, utan endast ytterligare detaljer om händelseförloppet vid brottsligheten som ligger i linje med den grund för avskedandet som angavs i det skriftliga beskedet. Inte heller kan statens påståenden om vilka slutsatser som kan dras av JH:s uttalanden anses vara en ny grund till stöd för statens avskedande. JH:s uttalanden får därför läggas till grund för bedömningen av om det fanns laga grund för avskedandet, eller i vart fall sakliga skäl för uppsägning. Arbetsdomstolen har inte uppfattat att förbundet gjort gällande att statens talan i någon del ska avvisas med hänvisning till 4 kap. 7 § första stycket arbetstvistlagen.

Fanns det laga grund för avskedandet?

Polismyndigheten har avskedat JH med hänvisning till att han gjort sig skyldig till grovt rattfylleri och grov vårdslöshet i trafik. Staten har även gjort gällande att JH i anslutning till brottsligheten gjorde uttalanden till såväl poliser som andra personer på ett sätt som riskerade att skada bl.a. allmänhetens förtroende för Polismyndigheten, och innebar risk för otillbörlig påverkan av polis i tjänsteutövning. Enligt staten visade JH:s brottslighet och agerande i samband därmed att han uppenbarligen är olämplig att ha anställning hos Polismyndigheten.

Förbundet, som inte har ifrågasatt att JH begått brott i enlighet med brottmålsdomen, menar att JH inte är uppenbart olämplig att ha anställning

hos Polismyndigheten, särskilt med hänsyn till att brottsligheten hade sin orsak i JH:s dåvarande alkoholberoende av sjukdomskaraktär.

Rättsliga utgångspunkter

Tidigare gällde särskilda regler för statsanställda i fråga om avskedande. Enligt 1976 års lag om offentlig anställning fick avskedande bl.a. ske om arbetstagaren hade begått brott eller annan grov tjänsteförseelse som visade att han eller hon uppenbarligen var olämplig att inneha sin anställning. Från och med den 1 juli 1994 gäller i stället den allmänna bestämmelsen om avskedande i 18 § anställningsskyddslagen även för statligt anställda. En sådan arbetstagare får avskedas om han eller hon grovt har åsidosatt sina åligganden mot arbetsgivaren. Arbetsdomstolen har dock i flera avgöranden uttalat att man beträffande avskedande av offentligt anställda fortfarande bör kunna söka ledning i den praxis som utbildats vid tillämpningen av 1976 års lag om offentlig anställning, se t.ex. AD 1997 nr 13, AD 1997 nr 95 och AD 2009 nr 96 samt prop. 1993/94:65 s. 93.

Det anförda innebär att det är avgörande för bedömningen av om ett avskedande är lagligen grundat om den statsanställda genom brottet har visat sig vara uppenbart olämplig att inneha sin anställning. Vidare ska de särskilda förhållanden som råder inom den offentliga verksamheten beaktas, vilket innebär att brottsliga handlingar i större utsträckning än för andra anställda kan leda till att handlingen anses innefatta ett grovt åsidosättande av arbetstagarens åligganden mot arbetsgivaren, se t.ex. AD 1996 nr 78 och AD 2009 nr 96.

När det gäller poliser har Arbetsdomstolen vid åtskilliga tillfällen framhållit att det, med tanke på Polismyndighetens uppgift att förebygga och utreda begångna brott, är särskilt viktigt att poliser avhåller sig från att själva begå brott, se t.ex. AD 1995 nr 42 med där gjorda hänvisningar. Det sagda ska dock inte förstås så bokstavligen att ett brott av en polis alltid ska anses visa att denne uppenbarligen är olämplig för sin anställning, se t.ex. AD 2004 nr 9, AD 2009 nr 23.

Arbetsdomstolen har i flera domar tagit ställning till avskedanden av poliser som gjort sig skyldiga till bl.a. trafikonykterhetsbrott, vilka haft sin grund i alkoholberoende av sjukdomskaraktär, se AD 1997 nr 13, AD 1995 nr 104, AD 1992 nr 123, AD 1992 nr 42, AD 1992 nr 41, AD 1992 nr 40, AD 1992 nr 39 och AD 1992 nr 38. Domstolens praxis kan sammanfattas enligt följande, se AD 2018 nr 54. Det är i och för sig oförenligt med de höga krav på oförvitlighet som måste ställas på poliser, att en polis gör sig skyldig till rattfylleri eller motsvarande. Om det däremot kan konstateras att brottsligheten har samband med ett alkoholberoende av sjukdomskaraktär, bör det avgörande bli om polisen har visat sig beredd att medverka till rehabiliteringsåtgärder och dessa kan antas leda till ett bestående resultat av sådan natur att brottet med fog kan betraktas som en engångsföreteelse. Om det är fråga om återfall i brott sedan arbetstagaren fått allvaret i situationen klart för sig, eller om arbetstagaren inte är beredd att medverka till rehabilitering, får andra faktorer – främst att bevara den offentliga tjänstens integritet – ökad tyngd. Vid bedömningen kan i viss mån hänsyn även tas till andra omständigheter, såsom om polisen har en längre och väl vitsordad tjänstgöring, om det även på andra grunder än brottet finns anledning att ifrågasätta polisens lämplighet och om brottet är begånget i eller utom tjänsten.

När det gäller frågan om civilanställda hos Polismyndigheten, utan polisiära befogenheter och med arbetsuppgifter som inte omfattar myndighetsutövning, har Arbetsdomstolen uttalat att Polismyndigheten i och för sig kan kräva pålitlighet och ett gott omdöme, men att det inte finns skäl att ställa de höga krav på oförvitlighet som normalt ställs på den som är polis, se AD 1992 nr 35, AD 1994 nr 44 och AD 2011 nr 56.

Arbetsdomstolens bedömning

JH har enligt brottmålsdomen kört bil efter att ha druckit en stor mängd alkohol. Enligt den rättskemiska undersökningen hade han kl. 23.05, dvs. cirka en timme efter körningen, en alkoholkoncentration om minst 2,5 promille i blodet. Kl. 00.15 hade han en alkoholkoncentration om minst 2,14 promille i blodet. Under bilfärden körde JH bl.a. mot rött i en korsning

och mot färdriktningen, vilket medförde att han krockade med en bil. Tingsrätten, som bedömde att JH vid körningen varit grovt oaktsam och visat uppenbar likgiltighet för andra människors liv och egendom, dömde JH till fängelse för grovt rattfylleri och grov vårdslöshet i trafik. Åtalet omfattade inte smitning från olycksplatsen. Förbundet har inte ifrågasatt att JH begått brott i enlighet med domen.

Enligt Arbetsdomstolens uppfattning finns det anledning att se allvarligt på den brottslighet som JH gjort sig skyldig till. Som anförts ovan finns dock även andra omständigheter som måste beaktas vid bedömningen av frågan om det fanns skäl att skilja JH från anställningen.

Parterna är överens om att JH vid tidpunkten för brottsligheten hade ett alkoholberoende av sjukdomskaraktär. De är även ense om att JH direkt var beredd att medverka till rehabiliteringsåtgärder, vilket också kom att ske, och att han i november 2025 avslutade sin rehabilitering med gott resultat. Genom de uppgifter JH lämnat vid huvudförhandlingen står det klart att brottsligheten med fog kan betraktas som en engångsföreteelse som hade samband med hans alkoholberoende av sjukdomskaraktär.

Vid bedömningen måste hänsyn också tas till att JH var civilanställd hos Polismyndigheten, utan polisiära befogenheter och utan myndighetsutövande arbetsuppgifter. Det finns därmed inte skäl att ställa samma höga krav på oförvitlighet på honom, som ställs på den som arbetar som polis. Den brottslighet som JH gjort sig skyldig till har därtill begåtts utanför anställningen.

Vid en sammantagen bedömning finner Arbetsdomstolen att den aktuella brottsligheten i sig inte innebär att JH visat sig uppenbart olämplig att ha anställning hos Polismyndigheten. Brottsligheten kan enligt Arbetsdomstolen inte anses vara av så extrem karaktär, och har inte medfört så allvarliga effekter, att JH inte kan få tillbaka anställningen.

Frågan blir då om JH:s uttalanden till poliser och andra i samband med brottsligheten innebär att han visat sig uppenbart olämplig att ha anställning hos Polismyndigheten.

När det gäller uttalandet till vittnet som ingrep vid trafikolyckan genom att ta JH:s bilnycklar, är parterna överens om att JH till honom sa något i stil med ”du ska veta att jag jobbar inom polisen”. Parterna är därutöver överens om att JH vid flera tillfällen påtalade för den ingripande polispatrullen att han arbetade på NOA samt frågade om poliserna visste vem han var och uppgav att hans jobb förmodligen var mer betydelsefullt än deras. Enligt Arbetsdomstolens mening var JH:s uttalanden till både vittnet och polispatrullen klart olämpliga.

När det gäller uttalandet till vittnet framgår det av de återopade anteckningarna från polisförhöret att vittnet inte tänkte så mycket på vad JH hade sagt, eftersom det kunde innebära att JH arbetade som allt från vaktmästare till högt uppsatt chef. Risken för att JH:s uttalande skulle skada Polismyndighetens anseende eller allmänhetens förtroende för myndigheten framstår mot den bakgrunden som begränsad.

När det gäller uttalandena till polispatrullen har den rapporterade polisen i förhör vid huvudförhandlingen bl.a. uppgett att hon upplevde JH som märkbart påverkad av alkohol samt att han försökte förminska poliserna och påverka dem att avbryta det de höll på med, dvs. anmälningsupptagningen. JH har bestritt att han otillbörligt försökte påverka poliserna. De uttalanden JH gjorde innebar enligt sin ordalydelse inte, enligt Arbetsdomstolens uppfattning, att han försökte förmå poliserna att avbryta de brottsutredande åtgärderna. Med hänsyn till JH:s tillstånd vid tidpunkten, som orsakats av den numera botade alkoholsjukdomen, samt med beaktande av att det mot de uppgifter han lämnat inte kan anses styrkt att syftet med hans uttalanden var att påverka patrullen att släppa honom före provtagning, framstår även risken för otillbörlig påverkan som begränsad.

Sammantaget finner Arbetsdomstolen att de omständigheter som staten lagt till grund för avskedandet inte innebär att JH har åsidosatt sina åligganden mot arbetsgivaren så grovt att han har visat sig vara uppenbart olämplig att ha anställning hos Polismyndigheten. Ett skiljande från anställningen till följd av brottsligheten och JH:s agerande i samband därmed är därför alltför ingripande. Det innebär att Polismyndigheten inte hade laga grund för avskedandet.

Fanns det sakliga skäl för uppsägning?

Staten har gjort gällande att det i vart fall fanns sakliga skäl att säga upp JH:s anställning. Staten har lagt samma omständigheter till grund för denna prövning som i frågan om laga grund för avskedande, dvs. brottsligheten den 5 maj 2024 och JH:s agerande i samband därmed.

Förbundet har bestritt att det fanns sakliga skäl att säga upp JH:s anställning.

Rättsliga utgångspunkter

En uppsägning från en arbetsgivares sida på grund av förhållanden som hänför sig till en arbetstagare personligen ska enligt 7 § anställningsskyddslagen grunda sig på sakliga skäl. En uppsägning är inte grundad på sakliga skäl om det är skäligt att kräva att arbetsgivaren bereder arbetstagaren annat arbete hos sig.

Frågan om det finns sakliga skäl för uppsägning ska avgöras med utgångspunkt från om det föreligger ett tillräckligt allvarligt brott mot förpliktelserna enligt anställningsavtalet eller inte. Avgörandet ska grunda sig på en helhetsbedömning av samtliga relevanta omständigheter. Vid helhetsbedömningen ska arbetstagarens personliga förhållanden, exempelvis ålder och sjukdom, vägas in liksom hur arbetsgivaren har agerat i det enskilda fallet och i arbetsmiljöhänseende. Även bakgrunden och orsaken till de omständigheter som läggs arbetstagaren till last ska beaktas i bedömningen. Det ska dock inte göras någon avvägning mot arbetstagarens personliga intresse av att få behålla anställningen vad gäller om t.ex. att arbetsmarknaden är sådan att

han eller hon på grund av personliga förhållanden kan ha svårt att hitta en ny anställning. Det ska inte heller göras någon prognos om arbetstagaren i framtiden skulle kunna tänkas komma att åsidosätta sina skyldigheter i anställningen eller inte. I den helhetsbedömning som ska göras finns krav på att arbetsgivaren ska försöka komma tillrätta med arbetstagarens brott mot anställningsavtalet genom att vidta mindre ingripande åtgärder, t.ex. stöd-
jande åtgärder, tillrättavisningar och omplacering, se prop. 2021/22:176 s. 446 f.

Arbetsdomstolens bedömning.

JH är dömd för grovt rattfylleri och grov vårdslöshet i trafik, vilket är allvarliga brott. Vid tidpunkten för brottsligheten led han av ett alkoholberoende av sjukdomskaraktär, vilket han nu har rehabiliterats från. Den brottslighet som JH dömts för framstår som en engångshändelse och någon kritik mot JH:s arbetsinsatser har aldrig framförts. Det är också ostridigt att Polismyndigheten före avskedandet inte vidtog några rehabiliterande insatser eller någon annan mindre ingripande åtgärd än avskedande med anledning av händelsen den 5 maj 2024.

Arbetsdomstolen finner därför vid en samlad bedömning att staten inte kan anses ha visat att det fanns sakliga skäl att säga upp JH:s anställning.

Polismyndighetens avskedande ska ogiltigförklaras

Enligt Arbetsdomstolens bedömning har Polismyndigheten inte haft laga grund att avskeda JH. Polismyndigheten har inte heller haft sakliga skäl att säga upp hans anställning. Polismyndighetens avskedande av JH ska därför ogiltigförklaras.

Allmänt skadestånd

Eftersom Arbetsdomstolen har kommit fram till att det varken fanns laga grund för avskedande eller sakliga skäl för uppsägning av JH, är staten skyldig att betala allmänt skadestånd till honom för den kränkning som

avskedandet inneburit. Arbetsdomstolen bestämmer det allmänna skadeståndet till 190 000 kr, jfr prop. 2021/22:176 s. 121.

Lön efter avskedandet

Vid denna utgång har JH även rätt till lön för perioden 5 oktober 2024–10 mars 2026. De yrkade beloppen är inte tvistiga.

Rättegångskostnader

Staten har förlorat målet och ska därför ersätta förbundets rättegångskostnader. Om beloppet råder inte tvist.

DOMSLUT

1. Arbetsdomstolen förklarar avskedandet av JH ogiltigt.
2. Arbetsdomstolen förpliktar staten att till JH betala
  - a) lön med 39 106 kr för perioden 5–31 oktober 2024, samt ränta enligt 6 § räntelagen från den 25 oktober 2024 till dess betalning sker,
  - b) lön med 44 900 kr per månad från och med den 1 november 2024 till och med den 28 februari 2026, samt ränta enligt 6 § räntelagen från den 25:e i respektive månad till dess betalning sker,
  - c) lön med 16 463 kr för perioden 1–10 mars 2026, samt ränta enligt 6 § räntelagen från den 25 mars 2026 till dess betalning sker, och
  - d) allmänt skadestånd med 190 000 kr, samt ränta enligt 6 § räntelagen från den 24 februari 2025 till dess betalning sker.
3. Staten ska ersätta Fackförbundet ST för rättegångskostnad med 171 200 kr, avseende ombudsarvode, samt ränta enligt 6 § räntelagen från dagen för denna dom till dess betalning sker.

Ledamöter: Catharina Nordlander, Håkan Lundquist, Kurt Eriksson, Marcus Dahlsten (skiljaktig), Johanna von Hellwig (skiljaktig), Lenita Granlund och Cecilia Fahlberg Pihlgren.

Rättssekreterare: Sophie Egmar

Domsbilaga
i mål nr A 26-25

Ledamöterna Marcus Dahlstens och Johanna von Hellwigs skiljaktiga mening

Vi är skiljaktig i frågan om Polismyndigheten hade laga grund att avskeda JH från anställningen eller hade sakliga skäl att säga upp hans anställning.

Enligt vår mening har det i målet visats att JH, genom att göra sig skyldig till grovt rattfylleri och grov vårdslöshet i trafik, åsidosatt sina skyldigheter mot arbetsgivaren på ett sådant sätt att laga grund för avskedande förelegat.

I anslutning till brottsligheten har JH gjort uttalanden till poliser och andra personer som riskerade att skada såväl Polismyndighetens anseende som allmänhetens förtroende för myndigheten.

Genom sin brottslighet och sitt agerande har JH visat sig uppenbart olämplig att inneha anställning vid Polismyndigheten. I vart fall har omständigheterna varit sådana att sakliga skäl för uppsägning av personliga skäl förelegat.

Överröstade i denna del är vi i övrigt ense med majoriteten.